

...genmjr. Ing. Miroslava Štěpána,

generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR

Hasiči musejí umět vyřešit mnoho složitých situací, zvláště v rámci IZS, kde většinou spolupracují s policisty. Jak taková spolupráce z vašeho hlediska vypadá? Mohl byste nastínit, jak by měl podle vás vypadat ideální hasič a jak policista?

Nevím, jestli se během rozhovoru dopracuju k tomu, jak by měl vypadat ideální hasič a policista, ale na otázku, jak by měla vypadat jejich spolupráce nebo součinnost se pokusím odpovědět. Tu velkou množinu všech zásahů, ke kterým my jezdíme, je v zásadě potřebné rozdělit na dvě části. Jedna skupina zása-

hů zahrnuje poskytnutí, řekněme, technické pomoci obyvatelům a orgán policie u toho ani nemusí být, protože mu ze zásahu nevyplývá žádná povinnost. Druhá část zásahů je ta, kdy policie, jako orgán činný v trestním řízení, musí provádět nějaké úkony. To je např. při požáru, kdy je potřeba zjistit případného pachatele, nebo při dopravní nehodě, kdy policista musí vyšetřit, jak k ní došlo. Obě tyto skupiny mají však jednu věc společnou. U obou přinejmenším potřebujeme, aby nám policie pomáhala zajišťovat bezpečný prostor k práci. Kdy potřebujeme, aby nám pořádková služba uzavřela prostor zásahu tak, aby nám na jedné straně nikdo nepřekážel, ale na druhé straně abychom nikoho neohrozili. Uvedu jeden mediálně vděčný příklad, a to je odstraňování rampouchů. Při tom nebude policista nic vyšetřovat, ale je potřeba zajistit bezpečný prostor k práci. A takových příkladů bych mohl uvádět

mnoho, jsou to živelní pohromy a katastrofy, apod.

Ve druhé skupině případů se spolupráce rozšiřuje a zde je nutné, abychom si vzájemně nepřekáželi. Není možné při požáru říci, teď nastoupí policisté k vyšetřování a my budeme hasit až potom, ale nelze to ani obráceně. Každý zde má svoji úlohu a je třeba s jednotlivými útvary policie participovat. Je to o hledání prostoru pro spolupráci. Je nutné chápat, jaké má ten druhý povinnosti, je třeba plnit úkoly tak, abychom zvládli záležitost co nejlépe.

To je jistě velmi těžké, jak se to daří plnit v praxi, aby mohly všechny složky dobře pracovat?

K tomu nám slouží tzv. typové plány činnosti. Záleží na typu zásahu. My si dáme na časovou osu, co která složka má u zásahu za úkoly vyplývající z příslušného zákona a snažíme se vytvářet pod-

**POLICIE
JE DNES
ORGÁN
POMOCI,
NE MOCI**

mínky tak, aby ty úkoly mohla plnit.

Věřte, že když jsme si poprvé sedli nad typovými plány společně ke stolu, nebylo to vůbec jednoduché. Zasedli představitelé všech složek a každý řekl, co má jeho složka za povinnost. Do té doby jsme ani moc potřeby jiných složek nevnímali. Až teprve nad typovým plánem, kde každý řekl své úkoly, viděli ti ostatní, že nejsou zrovna středobodem světa, ale že jsou tam ještě jiní potřební, viděli náhle i práci ostatních.

Na typových plánech se začalo pracovat v loňském roce, je jich naplánováno asi 20 a 5 nebo 6 plánů je už rozpracováno. Měli by se podle nich jednotlivé složky proškolovat.

V oboru pracujete už mnoho let. Za tu dobu jste jistě zaznamenal u policie značný vývoj. Můžete ve stručnosti říci, jací byli policisté před rokem 1989, po něm a jací jsou nyní?

To by bylo na knížku, není to jednoduchá odpověď. Rozhodně je to vývoj znatelný, veskrze pozitivní. Před rokem 1989 to byl mocenský orgán, a bylo tomu všechno podřízeno. To se snad ani s porevoluční dobou nedá srovnávat, jsou to dva diametrálně rozdílné systémy. Po revoluci nastal proces zlidštění policie, došlo k projasnění vztahů, po roce 1994 se policie stala součástí IZS. To byly první kroky, které začaly kultivovat prostředí v policii i kolem ní, ale týkalo se to i všech ostatních složek. Dneska představuje policie spíš službu obyvatelstvu. Hlavní náplní práce by mělo být pomáhat lidem. Role policie se od roku 1989 zcela změnila, není to už jen orgán moci, ale i pomoci. Samozřejmě, že zde vždy zůstane onen prvek represe, ale jde o to, jak je podáván. V tomto ohledu to policie má a vždy bude mít složitější než ostatní složky IZS.

Prevence je nutná v každé oblasti práce složek IZS. Můžete nám některé formy prevence u hasičů přiblížit?

Prevence u HZS ČR má širokou náplň. Vyplývá z toho, co má sbor v kompetenci. V kompetenci má hlavně požáry, proto je obrovský prostor věnován předcházení požárů. Ale do prevence patří i vzdělávání obyvatel, jak se chovat v případě už vzniklého požáru, při výskytu nebezpečných látek, živelních pohromách, technických haváriích, nebo dokonce při cíleném útoku nebo záškodnickém činu. Máme hlavní podíl na vzdělávání odborníků v rámci havarijního plánování. Všechny informace ohledně prevence by se měly dostat mezi nejširší obyvatelstvo. Narážíme však na problém, jak tyto informace dostat mezi dospělou populaci. Poměrně dobře se to daří u dětí, našli jsme společnou řeč s ministerstvem školství, takže se prevence dostala do školních osnov.

Ne jako branná výchova, ale do jednotlivých odborných předmětů. Např. první pomoc se učí v biologii, nebezpečí chemických havárií v chemii, živelní pohromy, zemětřesení, povodně, uragány souvisejí se zeměpisem, o nástražných systémech se žáci dozvědí ve fyzice apod. Na tomto poli byl udělán obrovský kus práce. Horší je to s dospělou populací. Mrzí mě, že veřejnoprávní televize neplní svoji úlohu tak, aby měla vzdělávací programy pro dospělé na téma prevence v této oblasti. Chybí větší osvěta. Trochu se toho ujala komerční televize Nova s pořadem 112, který je perfektní propagací hasičů a policistů. Je to pořad s vysokou sledovaností. Byť je to motivováno jinak, je to svým způsobem prevence, protože lidé to vnímají, sledují, zamýšlejí se nad tím a baví se o tom. Rozhodně takový pořad pomáhá měnit vztah lidí k těmto složkám, pomáhá nám vytvářet pozitivní image.

Prevence je práce, která se nedá změřit, zvážit, vyčíslit, ale dělat se musí, a často ji neumíme dost docenit.

Technické vybavení jak hasičů, tak policie se stále zdokonaluje. Jsou např. hasiči oproti zahraničním kolegům vybaveni dostatečně, nebo máte o tom nějakou lepší představu?

K vybavení policie se nebudu vyjadřovat, protože to nedovedu dost dobře posoudit. U hasičů je to složitá otázka, protože jde o strašně nákladnou záležitost. Uvedu příklad. Pokud koupím za šest milionů jednu cisternu a dám ji na okres, moc jsem toho nevyřešil, není to téměř vidět. Když za šest milionů koupí policie deset aut, je to určité vidět. Tím chci říct, že investiční náročnost na naše vybavení je vysoká. Nemůžu však říct, že bychom techniku neměli. Máme ji, ale máme problémy s její obnovou. Ale samozřejmě když vyjíždíme do zahraničí, dáváme našim jednotkám nejlepší vybavení. Jsou vybaveny tak, aby nedělaly své zemi ostudu a byly tam něco platné.

Před nedávnem nastoupil do funkce policejního prezidenta plk. Oldřich Martinů. Rozumíte si s ním, nebo máte rozdílné názory? Jaký je váš vzájemný vztah?

S panem policejním prezidentem se známe hodně let, ještě z doby, kdy nebyl na policejním prezidiu, ale byl krajským ředitelem P ČR Středočeského kraje. Měli jsme také možnost dobře se poznat při povodních v roce 2002, a to je to nejlepší poznání, při akci. Shodujeme se velmi dobře, shodujeme se i v názoru na fungování a problematiku IZS. Mnohokrát jsme o tom mluvili a mnohokrát si to potvrdili. Myslím si, že je mezi námi názorově ne blízkost, ale shoda. Na spolupráci s novým policejním prezidentem se těším.

Dagmar LINHARTOVÁ
Foto archiv HZS ČR

V prosinci roku 2005 přistoupila Česká republika ve spolupráci s UNHCR (Úřad Vysokého komisaře pro uprchlíky) k okamžité pomoci skupině uzbekých uprchlíků. Tito lidé byli donuceni opustit svou zemi v souvislosti s násilným potlačením sociálních nepokojů ve východních oblastech Uzbekistánu. ČR přijala 15. prosince 2005 na své území skupinu 15 uprchlíků, kterým byl na základě platné legislativy udělen azyl a poskytnuta veškerá pomoc pro plnohodnotné zapojení do české společnosti. Skupina uprchlíků nyní sdílí pět integračních bytů v Liberci, kde jsou také zaměstnáni, a pravidelně se jim věnují sociální pracovníci a dobrovolníci z nevládních organizací.

Avšak hlavní překážkou pro jejich úspěšné začlenění bylo to, že během chaotického útoku z Uzbekistánu došlo k rozdělení jejich rodin. Manželky s dětmi, v případě manželských párů pouze nezletilé děti, zůstaly v Uzbekistánu.

9. června 2007 se podařila skvělá věc, na letišti v Praze-Ruzyni se v pozdních večerních hodinách po dvouletém odloučení setkaly děti se svými rodiči. Uzbekým manželům po dlouhém odloučení přicestovaly jejich čtyři děti a jednomu azylantovi přicestovala manželka se dvěma dětmi.

Ministerstvo vnitra A RODINY Z UZBEKISTÁNU

Ministr vnitra Ivan Langer k této události sdělil: „Jsem velice hrdý na to, že náš úřad přispěl ke sloučení rodin, které ve své původní zemi byly perzekuovány. Úkolem ČR, po tom čím si sama prošla, je pomoci lidem, kteří to skutečně potřebují. V poslední době se to podařilo u uzbekých a kubánských uprchlíků.“

Sloučení těchto rodin považuje Ministerstvo vnitra z humanitárního hlediska za jednu z klíčových priorit. Byly zahájeny mnohé aktivity na diplomatické úrovni, které však dlouhodobě nepřinášely výsledky. Proto se posléze Ministerstvo vnitra rozhodlo společně s UNHCR a Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) pro přímou intervenci ve prospěch jednotlivých rodin. Vzhledem k charakteru svých kompetencí však mohlo MV, stejně jako ostatní zainteresované organizace, asistovat pouze uprchlíkům.

Dva z uzbekých azylantů se rozhodli podstoupit všechna rizika a za těchto podmínek sloučení rodin realizovat. Jejich příbuzní opustili Uzbekistán a vycestovali do sousedního Kyrgyzstánu. MV ve spolupráci s příslušným zastupitelským úřadem, UNHCR a IOM podnikly veškeré kroky k tomu, aby se pobyt rodinných příslušníků v Kyrgyzstánu omezil na minimální dobu a aby jim byla udělena veškerá nutná dokumentace k vycestování. Za aktivní součinnosti všech zainteresovaných stran se nakonec podařilo dosáhnout jejich příjezdu do ČR.

Jana MALÍKOVÁ
ředitelka odboru a tisková mluvčí